

خشونت شغلی در بین پرسنل بالینی بیمارستان‌های آموزشی درمانی تبریز

رعنا غلامزاده نیکجو^۱، لیلا صاحبی^۲

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت خدمات بهداشتی درمانی، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی تبریز

۲. دانشجوی دکتری اپیدمیولوژی، مرکز تحقیقات سل و بیماری‌های ریوی، دانشگاه علوم پزشکی تبریز

نحوه انتخاب از هر گروه به روش آسان بود. از آزمون رگرسیون لجیستیک تک متغیره و چندگانه در برنامه SPSS-16 جهت تحلیل استفاده شد. ۲۱ درصد از کارکنان بالینی در طی یک سال اخیر تجربه خشونت فیزیکی و ۶۴/۳ درصد تجربه خشونت کلامی داشتند و همبستگی مثبتی بین خشونت فیزیکی و کلامی وجود داشت. میزان گزارش‌دهی خشونت تنها ۲۳/۶ درصد بود. بیشترین دلایل عدم گزارش‌دهی به ترتیب اتفاق نیافتادن مورد مهم قابل گزارش‌دهی با ۳۱/۹ درصد و سپس ترس از شناخته شدن به عنوان فرد مشکل‌ساز و بی‌صلاحیت با ۱۸/۹ درصد بود. شیوع خشونت علیه کارکنان جوان‌تر و کم تجربه بیشتر بود و کارکنان مرد شانس خشونت فیزیکی بالاتری نسبت به زنان داشتند، هم‌چنین بهیاران و کمک بهیاران شانس بیشتری برای خشونت فیزیکی و کلامی داشتند. این مطالعه نشان داد که خشونت‌های شغلی در بین کارکنان بیمارستان‌ها و به خصوص بهیاران و کمک بهیاران بالا می‌باشد. بنابراین جهت اصلاح وضعیت موجود اقداماتی چند از جمله اجرای برنامه‌های آموزشی، دوره‌های آموزشی چگونگی پیشگیری از خشونت و فرونشاندن خشونت طرف مقابل، دوره‌های آموزشی برای نگهبانان امنیتی، شفاف‌سازی حقوق و قوانین ملزم به رعایت در هر دو گروه کارکنان و گیرندگان خدمت کاملاً ضروری است. [م ت ع پ ز،:]

خشونت شغلی به رخدادهایی اطلاق می‌شود که به موجب آن افراد در موقعیت شغلی خود مورد سوء استفاده، سوء رفتار یا تهاجم قرار می‌گیرند به طوری که رفاه و سلامتی‌شان تهدید گردد^۱. سازمان جهانی بهداشت انواع خشونت را در چهار دسته خشونت فیزیکی، کلامی، نژادی و جنسی طبقه‌بندی نموده است. بر اساس مطالعات موجود خشونت علیه پرسنل پزشکی، مساله فراگیر و گسترده‌ای است که دامنه و فراوانی آن رو به افزایش است. متأسفانه اعمال خشونت، عوارض متعدد فیزیکی و روان‌شناختی بر پرسنل بالینی و اثرات سوء بر روند کیفیت درمان بر جای می‌گذارد^۲ و هزینه هنگفتی به سیستم‌های مراقبت‌های بهداشتی تحمیل می‌نماید که به هیچ عنوان قابل چشم پوشی نیست و در صورت عدم مدیریت و چاره اندیشی بی‌شک با کمبود نیرو و عدم علاقه در کارکنان بیمارستان‌ها مواجه خواهد شد. هم‌چنان که بر اساس مطالعه Styles و Chapman، شمار پرستاران روند نزولی به خود گرفته است^۳. در کشورهای در حال توسعه، موضوع خشونت علیه پرسنل بالینی مراکز بهداشتی درمانی به تازگی مورد توجه قرار گرفته است و شیوع آن نیز در این کشورها بالاست. از سوی دیگر به دلیل نبود سیستم ثبت و گزارش‌دهی چنین وقایعی در ایران سابقه مطالعه در این رابطه بسیار محدود است. هدف از این مطالعه بررسی وضعیت خشونت شغلی پرسنل بالینی بیمارستان‌های آموزشی درمانی سطح شهر تبریز می‌باشد. این مطالعه مقطعی-تحلیلی بر روی ۴۰۰ نفر از کارکنان بالینی بیمارستان‌ها (۱۳ درصد کل پرستاران) با استفاده از پرسشنامه‌ای نیمه سازمان‌دهی شده (با پایایی و روایی تایید شده به این صورت که جهت تعیین روایی از نظرات متخصصین و جهت تعیین پایایی از برآورد همبستگی با روش test re-test با فاصله ۱۴ با ضریب همبستگی ۰/۹۸) انجام شد. پس از خوشه‌بندی تخصص‌های مختلف بیمارستانی، به طور تصادفی حداقل یک خوشه از هر گروه انتخاب و در نهایت ۷ بیمارستان به عنوان نمونه مورد مطالعه انتخاب گردید، روش نمونه‌گیری از هر خوشه به صورت طبقه‌بندی (بر اساس پست‌های مختلف) و

References

1. Aggression T. Violence in health care professions. J Adv Nurs 2002; 31(2): 452-460.
2. Whittington R, Wyker T. An evaluation of staff training in psychological techniques for the management of patient aggression. J Clin Nurs 1996; 5(4): 257-261.
3. Chapman R, Styles I. An epidemic of abuse and violence: Nurse on the front line. Accid Emerg Nurs 2006; 14(4): 245-249.